

הומש כס"י משולב

פרשת ויקהל, שמות לה - לח (ב), קכ"ב פסוקים

פרק לה

(א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויקהל משה. למחרת יום הכיפורים כשירד מן ההר. והוא לשון הפעיל, שאינו אוסף אנשים בידים, אלא הן נאספים על פי דיבורו, ותרגומו 'ואכנש' ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה יקוק לעשות אתם:

(ב) ששבת ימים תעשה מלאכה ויבנים השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתו ליקוק כלהעשה בו מלאכה יומת. הקדים להם אזרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינה דוחה את השבת (מכילתא):

(ג) לא יתבערו אש בכל משבתכם ביום השבת. יש מרבתינו אומרים הבערה ללאו יצאת, ויש אומרים לחלק יצאת (שבת ע): פ

(ד) ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יקוק לי לאמר לכם לאמר:

(ה) קחו מאתכם תרומה ליקוק כל נדיב לבו וביאה את תרומת יקוק זהב וכסף ונחשת: נדיב לבו. על שם שליבו נודבו קרוי נדיב לב. כבר פירשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צוואתם (לעיל פרשת תרומה):

(ו) ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: (ז) וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: (ח) ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: (ט) ואבנירשהם ואבני מלאים לאפור ולחשן: (י) וכל חכסלב בכסם יבאו ויעשו את כל אשר צוה יקוק:

(יא) את המשכן יריעות התחתונות הנראות בתוכו קרויים משכן את אהלו הוא אוהל יריעות עזים העשוי לגג ואת מכסהו מכסה עורות האילים והתחשים את קרסיו ואת קרשיו ואת ברייתו את עמודיו ואת אדניו:

(יב) את הארון ואת בידיו את הכפרת ואת פרכת המסך. פרוכת המחיצה. כל דבר המגין, בין מלמעלה בין מכנגד, קרוי מסך וסכך, וכן שכת בעדו (איוב א י), הנני שך את דרכך (הושע ב ח):

(יג) את השלחן ואת בידיו ואת כלכליו ואת לחם הפנים. כבר פירשתי (לעיל כה כט) על שם שהיו לו פנים לכאן ולכאן, שהוא עשוי כמין תיבה פרוצה:

(יד) ואת מנרת המאור ואת כלליה מלקחיים ומחתות ואת נרותיה לוצי"ש בלעז [מנורות], בזיכים שהשמן והפתילות נתונים בהן ואת שמן המאור. אף הוא צריך חכמי לב, שהוא משונה משאר שמנים, כמו שמפורש במנחות (פז). מגררו בראש הזית, והוא כתיבת זך:

(טו) ואת מזבח הקטרת ואת בידיו ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך הפתח לפתח המשכן: מסך הפתח. וילון שלפני המזרח, שלא היו שם קרשים ולא יריעות:

(טז) את מזבח העלה ואת מכבד הנחשת אשר לו את בידיו ואת כלכליו את הכיור ואת כנו:

(יז) את קלעי החצר את עמודיו ואת אדניה הרי חצר קרוי כאן לשון זכר ולשון נקבה, וכן דברים הרבה ואת מסך שער החצר. וילון פרוש לצד המזרח עשרים אמה אמצעיות של רוחב החצר, שהיה חמישים רחב, וסתומין הימנו לצד צפון חמש עשרה אמה וכן לדרום, שנאמר וחמש עשרה אמה קלעים לכתף (לעיל כז יד):

(יח) את יתדות המשכן ואת יתדות החצר יתלה. לתקוע ולקשור בהם סופי היריעות בארץ שלא ינעו ברוח ואת מייתריהם. חבלים לקשור:

(יט) את בגדי השרד לכסות הארון והשולחן והמנורה והמזבחות בשעת סילוק מסעות לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן:

(כ) ויצאו כל עדת בני ישראל אל מלפני משה:

*

שני

(כא) ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת יקוק למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש:

(כב) ויבאו האנשים על הנשים עם הנשים וסמוכין אליהם כל נדיב לב הביאו חח הוא תכשיט של זהב עגול נתון על הזרוע, והוא הצמיד וננס וטבעת וכומז' כלי זהב הוא, נתון כנגד אותו מקום לאשה. ורבותינו פירשו שם 'כומז' - כאן מקום זימה (שבת טז). כלכלי זהב וכל איש אשר הגיו תנופת זהב ליקוק:

(כג) וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים הביאו: וכל איש אשך נמלא אהו. תכלת או ארגמן או תולעת שני או עורות אילים או תחשים, כולם הביאו:

(כד) כלמרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת יקוק וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבודה הביאו: (כה) וכל איש חכמת לב בידיו טו ויבאו מטוה את התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש:

(כו) וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טו את העזים. היא היתה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים טווין אותן (שבת עד):

(כז) והנשאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלאים לאפור ולחשן: והנשאים הביאו. אמר רבי נתן, מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה (במדבר פרק ז), ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה, אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו ציבור מה שמתנדבין, ומה שמחסירים אנו משלימין אותו. כיון שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר (לקמן לו ז) והמלאכה היתה דים, אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח בתחילה. ולפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם, והנשאים כתיב:

(כח) ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים: (כט) כל איש ואשה אשר נדב לבם אתם להביא לכל המלאכה אשר צוה יקוק לעשות ביד משה הביאו בני ישראל נדבה ליקוק: פ

המשכן אחד: ס (יד) ויעש יריעת עזים לאהל עלהמשכן עשתיריעשה יריעת עשה אתם: (טו) ארץ היריעה האחת שלשים באמה וארבע אמות רחב היריעה האחת מדה אחת לעשתי עשרה יריעת: (טז) ויחבר את המשכן היריעת לבד ואתשש היריעת לבד:

(יז) ויעש ללאות חמשים על שפת היריעה הקיצנה במחברת וחמשים ללאות עשה עלשפת היריעה החברת השנית: (יח) ויעש קרסי נחשת חמשים לחבר אתהאהל להית אחד: (יט) ויעש מכסה לאהל ערת אילם מאדמים ומכסה ערת תחשים מלמעלה: ס

*
חמישי

(כ) ויעש אתהקרשים למשכן עצי שטים עמדים: (כא) עשר אמת ארץ הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד: (כב) שתי ידות לקרש האחד משלבת אחת אלאחת כן עשה לכל קרשי המשכן: (כג) ויעש אתהקרשים למשכן עשרים קרשים לפאת נגב תימנה:

(כד) וארבעים אדניכסף עשה תחת עשרים הקרשים שני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתי ושני אדנים תחתהקרש האחד לשתי ידתי: (כה) ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשה עשרים קרשים: (כו) וארבעים אדניהם כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד: (כז) ולירבתני המשכן ימה עשה ששה קרשים: (כח) ושני קרשים עשה למקצעת המשכן בירכתים: (כט) והיו תואמם מלמטה ויחדו יהיו תמים אלאראשו אלהטבעת האחת כן עשה לשניהם לשני המקצעות: (ל) והיו שמונה קרשים ואדניהם כסף ששה עשר אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד:

(לא) ויעש בריחי עצי שטים חמשה לקרשי צלעהמשכן האחת: (לב) וחמשה בריחם לקרשי צלעהמשכן השנית וחמשה בריחם לקרשי המשכן לירכתים ימה: (לג) ויעש אתהבריות התיכן לברח בתוך הקרשים מדהקצה אלהקצה: (לד) ואתהקרשים צפה זהב ואתטבעתם עשה זהב בתים לבריחם ויצף אתהבריות זהב: (לה) ויעש אתהפרכת תבלת וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה חשב עשה אתה בריחים: (לו) ויעש לה ארבעה עמודי שטים ויצפם זהב ויזק זהב ויצק להם ארבעה אדניכסף: (לז) ויעש מסך לפתח האהל תבלת וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה רקם: (לח) ואתעמודיו חמשה ואתנוייהם וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב ואדניהם חמשה נחשת: פ

פרק לו

(א) ויעש בצלאל לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים, נקראת על שמו אתהארן עצי שטים אמתים וחצי ארזו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו:

(ב) ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ ויעש לו יר זהב סביב: (ג) ויצק לו ארבע טבעות זהב על ארבע פעמתיו ושתי טבעות עלצלעו האחת ושתי טבעות עלצלעו השנית: (ד) ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב: (ה) ויבא אתהבדים בטבעות על צלעת הארון לשאת אתהארן: (ו) ויעש כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארצה ואמה וחצי רחבה: (ז) ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם משני קצות הכפרת: (ח) כרובאחד מקצה מזה וכרובאחד מקצה מזה מדהכפרת עשה אתהכרבים משני קצותו קצותיו: (ט) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אלאחיו אלהכפרת היו פני הכרבים: פ

*
שלישי (שני במחברים)

(ל) ויאמר משה אלבני ישראל ראו קרא יקוק בשם בצלאל בראוי כן חור בנה של מרים היה למטה יהודה:

(לא) וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובעת ובכלמלאכה: (לב) ולחשב מחשבת לעשת בנהב ובכסף ובנחשת: (לג) ובחשבת אבן למלאות ובחשבת עץ לעשות בכלמלאכת מחשבת:

(לד) ולהורית נתן בלבבו הוא ואהליאב בראחיסמך למטהדן: וההליאב משבט דן, מן הירודין שבשבטים, מבני השפחות, והשווהו המקום לבצלאל למלאכת המשכן, והוא מגדולי השבטים, לקיים מה שנאמר 'ולא נכר שוע לפני דל' (איוב לד ט):

(לה) מלא אתם חכמתלב לעשות בלמלאכת הרשו וחשב ורקם בתבלת ובארגמן בתולעת השני ובשש וארג עשי בלמלאכה וחשבי מחשבת:

פרק לו

(א) ויעשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכםלב אשר נתן יקוק חכמה ויתבונה בהמה לדעת לעשת אתבלמלאכת עבדת הקדש לכל אשר צוה יקוק: (ב) ויקרא משה אלבצלאל ואלאהליאב ואל כלאיש חכם לב אשר נתן יקוק חכמה בלבבו כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אתה: (ג) ויקחו מלפני משה את בלהתורמה אשר הביאו בני ישראל למלאכת עבדת הקדש לעשות אתה והם הביאו אליו עוד נדבה בכקר בכקר: (ד) ויבאו בלחכמים העשים את בלמלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשרהמה עשים:

(ה) ויאמרו אלמשה לאמר מרבים העם להביא מדי העבדה יותר מכדי צורך העבודה למלאכה אשרצוה יקוק לעשת אתה:

(ו) ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אליעשרעוד מלאכה לתרומת הקדש ויבלא לשון מניעה העם מהביא:

(ז) והמלאכה היתה דים לכלהמלאכה לעשות אתה והותר: והמלאכה היתה דים לכל המלאכה, ומלאכת ההבאה היתה דים של עושי המשכן, לכל המלאכה של משכן, לעשות אותה ולהותר. והותר. כמו והכבד את לבו (לעיל ח יא), והכות את מואב (מלכים ב ג כד): ס

*
רביעי

(ח) ויעשו בלחכסלב בעשי המלאכה אתהמשכן עשר יריעת שש משור ותבלת וארגמן ותולעת שני בריבים מעשה חשב עשה אתם: (ט) ארץ היריעה האחת שמונה ועשרים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לכלהיריעת: (י) ויחבר אתחמש היריעת אחת אל אחת וחמש יריעת חפר אחת אלאחת: (יא) ויעש ללאות תבלת על שפת היריעה האחת מקצה במחברת כן עשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית:

(יב) חמשים ללאות עשה ביריעה האחת וחמשים ללאות עשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבילת הללאות אחת אלאחת: (יג) ויעש חמשים קרסי זהב ויחבר אתהיריעת אחת אלאחת בקרסים והיו

אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים. כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם ונטולות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה ונזקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר (שיר השירים ח ה) תחת התפוח עוררתוך, וזהו שנאמר במראות הצובאות. ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו, להשקות ממים שבתוכו את שקנא לה בעלה ונסתרה. ותדע לך שהן מראות ממש, שהרי נאמר (להלן פסוקים כט - ל) ונחשת התנופה שבעים ככר וגו', ויעש בה וגו', וכיור וכו' לא הזכירו שם, למדת שלא היה נחשת של כיור מנחשת התנופה, כך דורש רבי תנחומא, וכן תרגם אונקלוס במחזית נשיא, והוא תרגום של מראות, מירידויר"ש בלעז [מראות]. וכן מצינו בישיעה (ישעיה ג כג) והגליונים, מתרגמין ומחזיתא:

(ט) ויעש את ההצצר לפאתו נגב תימנה קלעי ההצצר שש משור מאה באמה: (י) עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף: (יא) ולפאת צפון מאה באמה עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף: (יב) ולפאתים קלעים חמשים באמה עמודיהם עשרה ואדניהם עשרה ווי העמודים וחשקיהם כסף:

(יג) ולפאת קדמה מזרחה חמשים אמה: (יד) קלעים חמש עשרה אמה אלה הצצר עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה: (טו) ולצד השנית מה ומזה לשער הצצר קלעים חמש עשרה אמה עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה: (טז) בל קלעי הצצר סביב שש משור: (יז) והאדנים לעמודים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקיהם כסף כל עמדי הצצר:

מפטיר (יח) ומסך שער הצצר מעשה רקם תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משור ועשרים אמה ארך וקומה ברחב חמש אמות לעמת קלעי הצצר. כמדת קלעי החצר:

(יט) ועמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת ווייהם כסף וצפוי ראשיהם וחשקיהם כסף: (כ) וכל היתדות למשכן ולחצר סביב נחשת: ס

כלל העריכת: ההדגשה בפסוק היא של דיבור המתחיל ברש"י. (פונט מודגש ומעט גדול יותר). * כשיש דיבור ארוך ברש"י, לעיתים הוא לא שולב בתוך הפסוק אלא נכתב בסוף, אחרי הפסוק.

לעיתים לצורך הרצף שולבו הדיבורים ברש"י כסדר הפסוק, גם כשבמקור הרש"י מופיע קודם הדיבור על סוף הפסוק ואח"כ הדיבור על תחילתו, במקרה כזה זה סומן ב- ** בסוף הפסוק, כמו"כ מטבעו של הרש"י המשולב עלולים להיות שינויים קלים בדיבור המתחיל (מגן פתיחת וגו') או במיקומו. את הכללים בהרחבה ניתן לראות במבוא לגיליון פרשת בראשית.

כל הזכויות שמורות. ©

ניתן להשיג את הגיליון (וכן גליונות קודמים) במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו'

מהדורת כתב לשי"י - ניתן להשיג במערכת שבת' בקול הלשון, תחת הכותר 'חומש עם רש"י משולב'

וכן ניתן להשיג במייל - 2711526@GMAIL.COM

יש מהדורה בכתב גדול יותר - להשיג במייל הנ"ל

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה 05276-13331

ישי"ב להרה"ג דוד היימן שליט"א על סיועו בעריכת הגיליון

(י) ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארבו ואמה רחבו ואמה וחיצי קמתו: (יא) ויצף אתו זהב טהור ויעש לו זר זהב סביב: (יב) ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש ירוקב למסגרתו סביב: (יג) ויצף לו ארבע טבעות זהב ויתן את הטבעות על ארבע הפאות אשר לארבע רגליו: (יד) לעמת המסגרת היו הטבעות בתיים לבדים לשאת את השלחן: (טו) ויעש את הברדים עצי שטים ויצף אתם זהב לשאת את השלחן: (טז) ויעש את הכלים אשר על השלחן את קערתיו ואת כפתיו ואת מנקותיו ואת הקשות אשר יסך בהן זהב טהור: פ

*

ששי (שלישי במחוברים)

(יז) ויעש את המנורה זהב טהור מקשה עשה את המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו: (יח) וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני: (יט) שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה אחד כפתר ופרח בן לששת הקנים היצאים מן המנורה: (כ) ובמנורה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה: (כא) וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה: (כב) כפתריהם וקנתם ממנה היו בלה מקשה אחת זהב טהור: (כג) ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור: (כד) כפר זהב טהור עשה אתה ואת כל בליה: פ

(כה) ויעש את מזבח הקטרת עצי שטים אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים קמתו ממנו היו קרנתיו: (כו) ויצף אתו זהב טהור את גגו ואת קירותיו סביב ואת קרנתיו ויעש לו זר זהב סביב: (כז) ושתי טבעות זהב עשה לו מתחת לזרן על שתי צלעותיו על שני צדיו לבתים לבדים לשאת אתו בהם: (כח) ויעש את הברדים עצי שטים ויצף אתם זהב: (כט) ויעש את שמן המשחה קדש ואת קטרת הסמים טהור מעשה רקת: פ

שביעי (רביעי במחוברים)

פרק לח

(א) ויעש את מזבח העלה עצי שטים חמש אמות ארכו וחמש אמות רחבו רבוע ושלש אמות קמתו: (ב) ויעש קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו היו קרנתיו ויצף אתו נחשת: (ג) ויעש את כל בלי המזבח את הסיפות ואת היעים ואת המזוקות את המזולגות ואת המחתת כל בליו עשה נחשת: (ד) ויעש למזבח מכפר מעשה רשת נחשת תחת כרכו מלמטה עד חציו: (ה) ויעק ארבע טבעות בארבע הקצות למכפר הנחשת בתיים לבדים: (ו) ויעש את הברדים עצי שטים ויצף אתם נחשת:

(ז) ויבא את הברדים בטבעות על צלעות המזבח לשאת אתו בהם נבוב לחת עשה אתו: נבוב לוחות. נבוב הוא חלול, וכן (ירמיה נב, כא) ועביו ארבע אצבעות נבוב. נבוב לוחות. הלוחות של עצי שטים לכל רוח, והחלל באמצע: ס

(ח) ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראת הצבאות* אשר צבאו להביא נדבתן פתח אהל מועד: ס

כמראות הלוכלכות. בנות ישראל היו בידן מראות, שראות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא קבל, כי